

ПРИМЕДБЕ, ПРЕДЛОЗИ И СУГЕСТИЈЕ НА
НАЦРТ ЗАКОНА О КЛИМАТСКИМ ПРОМЕНАМА

Орган/организација/заинтересовано лице: Коалиција 27

Седиште и адреса: /

Име и презиме лица које доставља предлоге: Немања Миловић

Контакт телефон: 064/ 24 02 885

Е-пошта: koalicija27@gmail.com

Датум: 20.04.2018.

1. Начелне примедбе на текст Нацрта закона о климатским променама

Сматрамо да би сам закон требало другачије да се зове. Климатске појаве су природна појава које се не може регулисати државним законима. Предлажемо да се овај закон зове Закон о смањењу емисија гасова са ефектом стаклене баште;

Не постоје информације о томе када и како ће бити примењена ЕТС Директива. Када ћемо да кренемо да примењујемо Директиву? Да ли ћемо добити прелазне одредбе или не? Ако не добијемо прелазне одредбе, поставља се питање на који начин ћемо осигурати да наша привреда буде спремна за примену ЕТС Директиве на дан ступања у пуноправно чланство Европске уније?

Сматрамо да су прелазни рокови постављени преамбициозно. Мислимо да је боље да рокови буду дужи, али да се све одради квалитетно.

Без јасних казних одредби у догледно време резултат ће бити врло ограничен. Са 20 инспектора за заштиту животне средине на територији целе земље, не можемо се надати било каквом ефекту закона.

Не постоје логичан след и хијерархија подзаконских аката којима се одредбе закона ближе дефинишу.

На чак 28 места се појављује одредба да ће подзаконски акт да ближе уреди дату област. Закон има само 85 чланова, од којих бар 10 чланова потпада под „општа места“. С тим у вези, највећи део закона уопште не разрађује на јасан начин област коју би требало да обухвати. Мислимо да је превише ствари остало „отворено“ када је један овако важан закон у питању.

За остваривање овог Закона потребна је међусекторска сарадња на нивоу који је сада тешко замислити.

Узевши у обзир које су одредбе у Нацрту нашле своје место а које не, стиче се утисак да су сектор авио саобраћаја и друмског саобраћаја најодговорнији за емисије гасова са ефектом стаклене баште.

У Нацрту се нигде не наводи реч здравље. Утицај климатских промена на људско здравље је врло важан аспект читавог проблема, што доказује чињеница да је то препознато у најважнијим документима повезаним са климатским променама као што су Оквирна конвенција Уједињених нација о промени климе, Париски споразум, Кјото протокол, као и документи Светске здравствене организације.

2. Примедбе на текст Нацрта закона о климатским променама (наводе се примедбе на конкретан члан, став...)

У Члану 1, Члан 3, Члан 5:

Коментар: У Члану 3 се, насупрот претходној одредби из , Члана 1 уместо речи „ограничење“ користи реч „смањење“. У Члану 5 се утврђује јавни интерес РС као смањење емисије гасова са ефектом стаклене баште; У целом Нацрту се више пута помиње реч „ограничење“ од речи „смањење“.

Предлог: Сматрамо да је потребно уједначити коришећење термина у целом Нацрту и свуда говорити о смањењу емисија ГХГ пошто је то у складу са јавним интересом који је наведен у Нацрту и само се смањењем емисија може борити против климатских промена.

Члан 4:

Коментар: Није јасно шта значи анализа осетљивости?

Члан 4, став 17:

Коментар: Из текста закона није јасно како се одређују конзервативне процене?

Члан 4, став 30:

Предлог: Међу значење израза би требало додати списак активности које доприносе емисији гасова са ефектом стаклене баште. Коментар Данијеле Божанић је да ће се списак активности које проузрокују ГХГ убацили у подзаконски акт. Међутим, по угледу на праксу у ЕУ и начин на који су активности које доприносе ГХГ дефинисане у актима ЕУ, онда би требало да и ми те активности дефинишемо законом а не подзаконским актом.

Члан 7:

Предлог: Ова Стратегија не треба да се бави проналажењем могућности ограничења емисија, већ треба да трасира пут развоја Србије који је ослобођен високих емисија ГХГ; Променити израз „ограничење“ у „смањење“.

Члан 9:

Коментар: Имплицира да се, ради усклађивања других докумената са овом стратегијом, мора спровести опсежан процес ревидирања свих стратегија и међусекторска сарадња. Одредбе овог члана кажу да је ова Стратегија репер, међутим у радној групи за израду ове Стратегије нема представника других ресора на које ће стратегија имати утицај.

Предлог: Трeбало би дефинисати и излистати секторе чији се стратешки документи морају усклађивати са Стратегијом нискоугљеничног развоја. Уколико ништа не буде експлицитно навело, ниједан од ресора неће се осећати дужним да изврши усаглашавање својих стратешких докумената.

Члан 10:

Коментар: Поново нису идентификовани сектори, већ се само начелно наводе у ставу 1 овог члана;

Члан 11:

Коментар: Није јасно на основу којих **техничких параметара** ће Влада прописати дозвољене емисије. Није јасно дефинисано у односу на који период се мере емисије, која је референтна година. Забринуте смо да постоји шанса ризик да се као репер поново узме 1990. Година уколико све не буде јасно одређено.

Предлог: За ова ограничења потребно је урадити правилник који доноси стручно тело на основу техничких анализа. Техничке ствари би требало решити правилницима у оквиру Министарства. Са друге стране, постоји ризик да Влада донесе акт о ограничењу емисија који није правно обавезујући (попут препоруке). Зато је важно је јасно дефинисати који акт Влада доноси кад је у питању одређивање ограничења емисија и за који временски период, а проблем представља и то што Стратегија и Акциони план још нису донети, а Нацрт се позива на њих као основу за овај документ Владе.

Члан 12:

Коментар: Помињу се „дозвољене емисије“. Са друге стране, не постоје јасне казнене одредбе за кажњавање прекорачења емисија.

Члан 14 став 5:

Коментар: Није довољно јасно дефинисано шта су најпогођенији сектори и мере прилагођавања. Није јасно да ли се мисли на секторе који су погођени климатским променама или на секторе који су погођени мерама стратегије?

Члан 15:

Коментар: Поново се помињу сектори, системи, органи, организације. Још увек није јасно о коме се тачно ради. Уколико изостане јасно дефинисање сектора и ако они нису јасно побројани, увек постоји могућност да се одређени сектор сматра изузетим.

Члан 16:

Коментар: Изостаје проактивна транспарентност зато што би документа требало поставити на сајту, а не да се само на сајту огласи где се може устварити увид.

Предлог: Став 3 истог члана: додати „од најмање 30 дана – од дана стављања јавности на увид“.

2. ДОСТУПНОСТ ПОДАТАКА О ЕКОНОМИЧНОСТИ ПОТРОШЊЕ ГОРИВА И ЕМИСИЈАМА CO₂ У ВЕЗИ СА ПРОДАЈОМ НОВИХ ПУТНИЧКИХ ВОЗИЛА

Члан 19 – Члан 24

Предлог: Горе наведене чланове требало би избрисати из овог Нацрта закона. Материја која се њима уређује требало би да се уреди подзаконским актом.

IV. МОНИТОРИНГ, ИЗВЕШТАВАЊЕ И ВЕРИФИКАЦИЈА ЕМИСИЈА GHG ИЗ ПОСТРОЈЕЊА И ВАЗДУХОПЛОВНИХ АКТИВНОСТИ

1. ДОЗВОЛА ЗА ЕМИСИЈУ GHG ОПЕРАТЕРУ ПОСТРОЈЕЊА

Члан 25 – Члан 32

Коментар: Уводи се нова процедура за издавање дозволе, као и кратки рокови за које је упитно да ли би могли бити испоштовани. Увођење ове дозволе, поред повлачења нових правилника, обавезује и на измене других закона, попут Закона о планирању и изградњи, као и Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађења. Дозвола из овог члана није усклађена са дозволом чије је издавање регулисано Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађења – *IPPC* дозволом. На основу досадашњег искуства са применом Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађења, упитно је како ће заживети систем издавања дозвола које су обухваћене овим Законом.

Предлог: Направити референцу на Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађења. Поред тога, требало би да се и тај Закон допуни одредбама о емисијама гасова са ефектом стаклене баште.

Члан 35: У овом члану се помињу само одређени елементи потребни за примену методологије мониторинга.

Предлог: детаљно и транспарентно навести читаву методологију.

Члан 38 став 2: „Ако се може претпоставити да су предложене измене значајне, оператер је дужан да спроведе оба плана мониторинга и извештавања (првобитни и измењени), уз паралелно вођење привремене документације“.

Коментар – Није јасно ко је надлежан да врши ову претпоставку и на основу чега.

Предлог: Јасно дефинисати ко врши оцену да ли су предложене измене плана мониторинга значајне и на основу којих критеријума.

Члан 40: Овим чланом се отвара могућност изузимања од примена мера мониторинга. Пропуштено је прецизније утврдити техничку изводљивост и трошкове мониторинга.

Предлог: Потребно је убацили одредницу да се свака евентуална одлука о изузимању мора доносити узимајући у обзир општи интерес, онако како је дефинисан чланом 5 овог закона.

Члан 43, став 4:

Коментар: Потребно је образложење зашто су 2009. и 2010. година узете као референтне године.

Члан 44, став 2: „...Агенција односно Директорат процењују значај погрешно приказаних података“.

Предлог: Потребно је дефинисати параметре на основу којих Агенција, односно Директорат процењују значај погрешно приказаних података.

Члан 45, став 3: „...а за примедбе и предлоге које није прихватио, наводи образложење да они не доводе до побољшања методологије мониторинга, односно да доводе до неоправдано високих трошкова“.

Коментар: Формулација ослобађа оператера од обавезе да образложи зашто не прихвата предлоге и примедбе из извештаја о верификацији.

Предлог: Потребно је тражити образложење за неприхватање предлога и примедби.

Члан 46

Предлог: Потребно је увести референцу на Закон о привредним лицима и навести да верификатор и оператер не смеју бити повезана лица на начин дефинисан овим законом. Верификатори морају бити независна тела.

Члан 56, став 2: „Оператер може навести које информације из извештаја о емисији гасова сматра пословном тајном и које Министарство неће учинити доступним јавности“.

Коментар: Оператер мора бити обавезан да јасно наведе које тачно информације сматра пословном тајном и које не жели да наведе.

Предлог: Таксативно навести које тачно врсте информација могу бити обухваћене пословном тајном.

Члан 58

Предлог: Додати став у овај члан који наводи да Национални инвентар мора бити јавно доступан – база података о инвентару гасова мора бити јавно доступна и у дигиталном облику.

Коментар: Поред тога, потребно је учинити јавно доступним податке на основу којих су се рачунале емисије наведене у Двогодишњем ажурираном извештају и Националној комуникацији.

Члан 59 – Члан 60

Коментар: Одредбе ових чланова наводе да Влада, не министарство, одређује органе и организације задужене за израду инвентара ГХГ, форму, рокове и начин достављања података. Потом се наводи да са њима споразум потписује Агенција. Потреба потписивања споразума је упитна уколико је Влада претходно детаљно пописала све обавезе органа и организација, других правних и физичких лица.

Предлог: Избрисати члан 60. Изменити члан 59 тако да Министарство, не Влада, одређује органе и организације задужене за израду инвентара ГХГ, форму, рокове и начин достављања података.

Члан 62

Предлог: Убацити одредбу која Министарство обавезује да на сваке две године израђује пројекције ГХГ емисија. Поред тога, у овом члану треба направити референцу на обавезе које Србија има према Оквирној конвенцији Уједињених нација о промени климе у погледу извештавања.

Члан 63

Коментар: Овим чланом уводи се могућност да се правном лицу да јавно овлашћење за израду пројекција. Не постоји разлог да било које друго правно лице израђује пројекције за потребе Министарства.

Предлог: Избрисати члан 3. Средства треба уложити у подизање интерних капацитета Министарства за спровођење овог посла.

X Казнене одредбе

У казним одредбама не постоји казна за прекорачење прописаних граничних вредности емисија.

Члан 77

Коментар: Потребно је појаснити зашто су постављени дати рокови од 3 месеца за оператера постројења за подношење захтева за издавање дозволе из члана 26 закона, као и 9 месеци за Министарство у погледу издавања дозволе.

Члан 78

Коментар: Остаје нејасно зашто је 1. јануар 2021. године узет као датум почетка примењивања одредби закона на авио оператере.

Члан 80

Коментар: Овим чланом закона дат је рок од годину дана за доношење Стратегије нискоугљеничног развоја. Узимајући у обзир да је реч о једном међусекторском документу који треба да трасира пут развоја у наредних 10 година, сматрамо да ије изводљиво израдити квалитетан документ тог обима и значаја.

Предлог: Потребно је дати макар 2 године за израду Стратегије нискоугљеничног развоја. Поред тога, треба предвидети јавну расправу у трајању од барем 6 месеци.

Члан 81

Коментар: Остаје нејасно зашто први период из члана 11 овог Нацрта почиње 2021. године, а не датумом усвајања.

3. Образложење достављеног предлога

Коалиција 27 представља мрежу организација цивилног друштва које активно прате преношење и спровођење законодавства Европске уније обухваћеног Поглављем 27 у преговорима о приступању – Животна средина и климатске промене. У оквиру нашег рада израђујемо и Годишњи извештај, организујемо и учествујемо у догађајима од значаја за нашу област рада.

Поздрављамо напоре који се предузимају у циљу успостављања политике борбе против климатских промена у Србији, што је важно не само у контексту европских интеграција Србије, већ и у контексту динамике борбе против климатских промена на глобалном нивоу, под окриљем Оквирне конвенције Уједињених нација о промени климе.

Похваљујемо то што је у процесима од кључног значаја за успостављање политике борбе против климатских промена у Србији заинтересована јавност позвана да учествује. Представници организација окупљених у Коалицији 27 са задовољством су прихватили позив да учествују у консултацијама у процесу израде Стратегије борбе против климатских промена, као и овог Нацрта закона.

Коментаре које смо израдили подносимо у жељи да дамо свој допринос квалитетном конципирању борбе против климатских промена. Сматрамо да би овај Нацрт требало да понуди оквир за успостављање Система трговине емисијама, будући да је реч о централном делу законодавства Европске уније у области политике борбе против климатских промена.

Поред тога, сматрамо да је важно ускладити одредбе овог Нацрта са другим повезаним законима, као и створити основу за транспарентно и редовно извештавање о емисијама и ефикасан систем мониторинга са прецизно објашњеном методологијом. Верујемо да су казнене одредбе које се односе на прекорачење емисија управо оно што фали за остваривање суштине овог закона.